

מסורת הש"ס

(א) רב אבהו בר מתנה לפני
 והא' קרא (מהש"ל פ"ט),
 (ב) כמות ט' (ג) (לעיל
 כח כמות ט' (ד) (נתיב
 כרובותיה) (ה) (שם
 ק"ג ק"ה כ"ח ד"ג)
 (ו) (נתיב ט"ק: ה"ד ד"ה)
 (ז) (נתיב ט"ק: ה"ד ד"ה)
 (ח) (נתיב ט"ק: ה"ד ד"ה)
 (ט) (נתיב ט"ק: ה"ד ד"ה)
 (י) (נתיב ט"ק: ה"ד ד"ה)
 (יא) (נתיב ט"ק: ה"ד ד"ה)
 (יב) (נתיב ט"ק: ה"ד ד"ה)
 (יג) (נתיב ט"ק: ה"ד ד"ה)
 (יד) (נתיב ט"ק: ה"ד ד"ה)
 (טו) (נתיב ט"ק: ה"ד ד"ה)
 (טז) (נתיב ט"ק: ה"ד ד"ה)
 (יז) (נתיב ט"ק: ה"ד ד"ה)
 (יח) (נתיב ט"ק: ה"ד ד"ה)
 (יט) (נתיב ט"ק: ה"ד ד"ה)
 (כ) (נתיב ט"ק: ה"ד ד"ה)
 (כא) (נתיב ט"ק: ה"ד ד"ה)
 (כב) (נתיב ט"ק: ה"ד ד"ה)
 (כג) (נתיב ט"ק: ה"ד ד"ה)
 (כד) (נתיב ט"ק: ה"ד ד"ה)
 (כה) (נתיב ט"ק: ה"ד ד"ה)
 (כו) (נתיב ט"ק: ה"ד ד"ה)
 (כז) (נתיב ט"ק: ה"ד ד"ה)
 (כח) (נתיב ט"ק: ה"ד ד"ה)
 (כט) (נתיב ט"ק: ה"ד ד"ה)
 (ל) (נתיב ט"ק: ה"ד ד"ה)

האומר פרק שלישי קידושין

סה.

עין משפט
נר מצוה

עו א מ"י פ"ט מהל'
 אשת הלכה טו פ"ט
 פ"ט מה ט"ש"פ א"ש"פ ט'
 מה ט"ש"פ א'
 עו ב מ"י ט' ט"ש"פ ט'
 ט"ש"פ ט'
 עו ג מ"י ט' ט"ש"פ ט'
 ט' ט"ש"פ ט'
 עו ד מ"י ט' ט"ש"פ ט'
 ט' ט"ש"פ ט'
 עו ה מ"י ט' ט"ש"פ ט'
 ט' ט"ש"פ ט'
 עו ו מ"י ט' ט"ש"פ ט'
 ט' ט"ש"פ ט'
 עו ז מ"י ט' ט"ש"פ ט'
 ט' ט"ש"פ ט'
 עו ח מ"י ט' ט"ש"פ ט'
 ט' ט"ש"פ ט'
 עו ט מ"י ט' ט"ש"פ ט'
 ט' ט"ש"פ ט'
 עו י מ"י ט' ט"ש"פ ט'
 ט' ט"ש"פ ט'
 עו י"א מ"י ט' ט"ש"פ ט'
 ט' ט"ש"פ ט'
 עו י"ב מ"י ט' ט"ש"פ ט'
 ט' ט"ש"פ ט'
 עו י"ג מ"י ט' ט"ש"פ ט'
 ט' ט"ש"פ ט'
 עו י"ד מ"י ט' ט"ש"פ ט'
 ט' ט"ש"פ ט'
 עו י"ה מ"י ט' ט"ש"פ ט'
 ט' ט"ש"פ ט'
 עו י"ו מ"י ט' ט"ש"פ ט'
 ט' ט"ש"פ ט'
 עו י"ז מ"י ט' ט"ש"פ ט'
 ט' ט"ש"פ ט'
 עו י"ח מ"י ט' ט"ש"פ ט'
 ט' ט"ש"פ ט'
 עו י"ט מ"י ט' ט"ש"פ ט'
 ט' ט"ש"פ ט'
 עו כ מ"י ט' ט"ש"פ ט'
 ט' ט"ש"פ ט'
 עו כ"א מ"י ט' ט"ש"פ ט'
 ט' ט"ש"פ ט'
 עו כ"ב מ"י ט' ט"ש"פ ט'
 ט' ט"ש"פ ט'
 עו כ"ג מ"י ט' ט"ש"פ ט'
 ט' ט"ש"פ ט'
 עו כ"ד מ"י ט' ט"ש"פ ט'
 ט' ט"ש"פ ט'
 עו כ"ה מ"י ט' ט"ש"פ ט'
 ט' ט"ש"פ ט'
 עו כ"ו מ"י ט' ט"ש"פ ט'
 ט' ט"ש"פ ט'
 עו כ"ז מ"י ט' ט"ש"פ ט'
 ט' ט"ש"פ ט'
 עו כ"ח מ"י ט' ט"ש"פ ט'
 ט' ט"ש"פ ט'
 עו כ"ט מ"י ט' ט"ש"פ ט'
 ט' ט"ש"פ ט'
 עו ל מ"י ט' ט"ש"פ ט'
 ט' ט"ש"פ ט'
 עו ל"א מ"י ט' ט"ש"פ ט'
 ט' ט"ש"פ ט'
 עו ל"ב מ"י ט' ט"ש"פ ט'
 ט' ט"ש"פ ט'
 עו ל"ג מ"י ט' ט"ש"פ ט'
 ט' ט"ש"פ ט'
 עו ל"ד מ"י ט' ט"ש"פ ט'
 ט' ט"ש"פ ט'
 עו ל"ה מ"י ט' ט"ש"פ ט'
 ט' ט"ש"פ ט'
 עו ל"ו מ"י ט' ט"ש"פ ט'
 ט' ט"ש"פ ט'
 עו ל"ז מ"י ט' ט"ש"פ ט'
 ט' ט"ש"פ ט'
 עו ל"ח מ"י ט' ט"ש"פ ט'
 ט' ט"ש"פ ט'
 עו ל"ט מ"י ט' ט"ש"פ ט'
 ט' ט"ש"פ ט'
 עו ל"י מ"י ט' ט"ש"פ ט'
 ט' ט"ש"פ ט'

ואם נתן גט מעצמו כופין אותו ליתן כתובה. מכאן יש להוכיח
 דאלמנה מן האירוסין יש לה כתובה ואפילו לא כתב"ה דהא
 מסתמא הכא מיירי ללא כתב לה דלי כתב לה א"כ מאי מבקשין שייך
 למימר הכא: אלא ש"מ דמיירי הכא ללא כתב לה כתובה ואפ"ה קאמר
 כופין אותו ליתן כתובה ובפרק
 היתוב (בבב"ב פ"ט): דעמי אלמנה מן
 האירוסין יש לה כתובה או אין לה
 כתובה היא יכול להוכיח מהכא אבל
 לא רצה "שהרי לא רצה להוכיח
 מהאמוראין כי אם מן המשנה (ז):
 לא

אמצעים שככה שניה פספסי. ארישא קאי דמספקא לל כל כח שניה
 (בגדולה אמצעים לגבי מתן קאי לה גדולה אי לא לגבי קטנה דההיא
 כח אלמא כח אחת פליגי: בשאין טס. ככה שניה טס אמצעים
 להכי מני אסורות כולן אבל אי היו הם אמצעים היו מני מתניין
 חוץ מן הקטנות שקטנות ולא היה
 מני חוץ מן הקטנות: והכי נמי
 מסתברא. דבדלילא אמצעים עסקיין:
 דאם איפא דאיכא. אמצעים וכולהו
 צעי לאשמעיין דאסורין נתייה גבי
 אינו יודע וימא הכי ואינו יודע אם
 גדולה שבגדולה אם גדולה שקטנות
 או אמצעים שקטנות כולן אסורות
 אלמא מדלל מנייה לאשמעיין זה
 איסורא שמע מינה סבירא ליה דלא
 אסורא וכי קמי כולן אסורות בדלילא
 אמצעים: ולפטעמי. דלמרת דאי
 קיל דאסורות אמצעים נמי קאי
 הוא מפרש לה: אמצעים שככה
 ראשונה. דודאי אסורא אם ישנה
 טס דהא 'מודים דכל כח ראשונה לגבי
 כח שניה גדולה קרי לה ואסורה
 ונתייה צרישא כי היכי דנשמע מינה
 דאסורות עלה קאי ולא מיפק אדעמיין
 למישרי ולומר דכי קמי כולן אסורות
 כשאין טס אמצעים: הכי הספא.
 כההיא לא אצטרך ליה למרוש דלף
 שמיס ככל כח לא מיפק אדעמיין דאי
 הוא טס אמצעים כולה בשאין טס אלמא
 אסורות דעין דמא קטנה דידיה
 לאסורא ואשמעיין דקרי לה גדולה
 כ"ש אמצעים דקטישא מינה אלמא כח
 שניה דכי לא תנא לה איכא למימר
 דמתניין בשאין טס אלמא גדולה
 וקטנה אלמא אמצעים לא היה קרי
 לה גדולה אם איפא דאיכא אמצעים
 ואכולהו קאי אסורות למנייה כההיא
 ונשמע דלף היא אסורה ללא נטעי
 אפוקמא בשאין טס אמצעים: והכי
 פסא וכו' ופליגי. דאיכא למ"ד לימסי
 אמצעים נמי קרי פני הואיל ויש
 מאחר ממנו: הסס בלישנא דעלמא
 פליגי. דמאן דלסק לאו משום
 דבגירא ליה דכל שיש מאחר ממנו
 קרי פני אלמא משום דמשמע ליה
 בלשון בני אדם מיפני פיסחא קאמר
 שיהא הפסח פניו פונה ועובר:
 מתני' הוא אסור בקרובותיה.
 דעוניה עליה חתיכה דאיסורא
 כהולאתו: ומוסר בקרובות קטנה
 וכו'. שאין אמה נאמנת עליה ואף
 היא אינה לריכה כעל דאי בעיא גט
 הוא לה גרושתו ופאסק בקרובותיה:
 קטנה. הבח: גדולה. האס:

מוסף תוספות

א. פתגמי ב"ד. ח"ס ר"ד:
 ולכא למישר דהבא מירי
 כגון דאמר קדשתני
 והמסובי לחופה. דא"כ
 כשתון גט אמאי כופין
 ליתן כתובה דלמא על
 הקדושין ודהו ולא על
 הנישואין. ח"ס ר"ד:
 ב. דאי כתב לה היכי כפי
 למישר לא קדשתני דאין
 דרך לכתוב כתובה קודם
 קידושין. ח"ס ב"מ יו:
 אפי' באחר דכתבו הדר
 מקדיש לא היתה הכתובה
 באה ליד האישה קודם
 קידושיה. ח"ס הרא"ש.

התם תנא קטנה רידה לאיסורא והוא אסור
 איתא דאיכא אסורא אמר ליה **ב** רב הונא בריה דרב יהושע לרבא הא
 פסח דכי כת אחת דמי ופליגי אמר ליה התם בלישנא דעלמא קמיפלגי מר
 סבר עד פני הפסח עד קמו פיסחא ומר סבר עד דמיפני פיסחא:
מתני' האומר קדשתך והיא אומרת לא קדשתני הוא אסור
 בקרובותיה והיא מותרת בקרוביו והיא אומרת קדשתני והוא אסור
 קדשתך הוא מותר בקרובותיה והיא אסורה בקרוביו קדשתך והיא אומרת
 לא קדשת אלא בתי הוא אסור בקרובות גדולה וגדולה מותרת בקרוביו
 הוא מותר בקרובות קטנה וקטנה מותרת בקרוביו קדשתני את בתך והיא
 אומרת לא קדשת אלא אותי הוא אסור בקרובות קטנה וקטנה מותרת
 בקרוביו הוא מותר בקרובות גדולה וגדולה אסורה בקרוביו: **ג** האומר
 לאשה קדשתך וכו': וצריכא דאי אשמעיין גביה דידיה משום דגברא לא
 איכפת ליה ומיקרי אמר אבל איהו אימא אי לאו דקים לה בריבירה לא הות
 אמרה וליחסר איהו בקרובותיה קמ"ל: קדשתך והיא אומרת וכו': הא תו
 למה לי אצטרך ס"ד אמיא מדאורייתא הימניה רחמנא לאב"י מדרבנן
 ליימנה לדידה ותיחסר ברתה בריבירה קא משמע לן: קדשתני את בתך
 וכו': הא תו למה לי איירי דתנא הא תנא גמי אלא איחמר לה אמר כופין
 ושמאל אמר מבקשין אהיא אילמא ארישא לאו כופין איכא ולא מבקשין
 איכא אלא אסיפא בשלמא מבקשין לחיי אלא כופין אמאי אמר לא נחיא לי
 דאיתסר **ב** בקריבה אלא שמעתתא אהרדי איחמר **ה** אמר שמואל מבקשין ממנו
 ליתן גט אמר רב **א**ם נתן גט מעצמו כופין אותו ליתן כתובה איחמר נמי
 אמר רב אהא בר אדא אמר רב ואמרי לה אמר רב אהא בר אדא אמר
 רב המנונא אמר רב כופין ומבקשין תרתי ה"ק מבקשין ממנו ליתן גט ואם
 נתן מעצמו כופין אותו ליתן כתובה אמר רב יהודה **ה** המקדש בעד אחר אין
 חוששין לקדושו בעו מיניה מרב יהודה שניהם מודים מאי **ו** אין ולא אחר
 בידיה איחמר אמר רב נחמן אמר שמואל המקדש בעד אחר אין חוששין
 לקדושו **ו** אפי' שניהם מודים איתביה רבא לרב נחמן האומר לאשה קדשתך
 והיא אומרת לא קדשתני הוא אסור בקרובותיה והיא מותרת בקרוביו אי
 דאיכא עדים אמאי מותרת בקרוביו ואי דליכא עדים אמאי אסור בקרובותיה
 אלא לאו בעד אחר **ז** הכא במאי עסקינן כגון דאמר לה קדשתך בפני פלוני
 ופלוני והלכו להם למדינת הים איתביה **ח** המגרש את אשתו ולנה עמו
 בפונדק **ב** ש' אומרים אינה צריכה הימנו גט שני וב"ה אומרים צריכה
 הימנו גט שני היכי דמי אי דאיכא עדים מאי טעמייהו דב"ש ואי דליכא עדים
 מאי טעמייהו רבית הלל אלא לאו בעד אחר וליתעמיך אימא סיפא ומודים
 בנתגרשה מן האירוסין שאין צריכה הימנו גט שני מפני שאין לבו גם בה ואם
 סלקא דעתך עד אחר מהימן מה לי מן האירוסין מה לי מן הנישואין אלא **י** הכא
 במאי עסקינן כגון דאיכא עדי יחוד וליכא עדי ביאה בית שמאי סברי לא
 אמרינן

אמצעים שככה שניה פספסי. ארישא קאי דמספקא לל כל כח שניה
 (בגדולה אמצעים לגבי מתן קאי לה גדולה אי לא לגבי קטנה דההיא
 כח אלמא כח אחת פליגי: בשאין טס. ככה שניה טס אמצעים
 להכי מני אסורות כולן אבל אי היו הם אמצעים היו מני מתניין
 חוץ מן הקטנות שקטנות ולא היה
 מני חוץ מן הקטנות: והכי נמי
 מסתברא. דבדלילא אמצעים עסקיין:
 דאם איפא דאיכא. אמצעים וכולהו
 צעי לאשמעיין דאסורין נתייה גבי
 אינו יודע וימא הכי ואינו יודע אם
 גדולה שבגדולה אם גדולה שקטנות
 או אמצעים שקטנות כולן אסורות
 אלמא מדלל מנייה לאשמעיין זה
 איסורא שמע מינה סבירא ליה דלא
 אסורא וכי קמי כולן אסורות בדלילא
 אמצעים: ולפטעמי. דלמרת דאי
 קיל דאסורות אמצעים נמי קאי
 הוא מפרש לה: אמצעים שככה
 ראשונה. דודאי אסורא אם ישנה
 טס דהא 'מודים דכל כח ראשונה לגבי
 כח שניה גדולה קרי לה ואסורה
 ונתייה צרישא כי היכי דנשמע מינה
 דאסורות עלה קאי ולא מיפק אדעמיין
 למישרי ולומר דכי קמי כולן אסורות
 כשאין טס אמצעים: הכי הספא.
 כההיא לא אצטרך ליה למרוש דלף
 שמיס ככל כח לא מיפק אדעמיין דאי
 הוא טס אמצעים כולה בשאין טס אלמא
 אסורות דעין דמא קטנה דידיה
 לאסורא ואשמעיין דקרי לה גדולה
 כ"ש אמצעים דקטישא מינה אלמא כח
 שניה דכי לא תנא לה איכא למימר
 דמתניין בשאין טס אלמא גדולה
 וקטנה אלמא אמצעים לא היה קרי
 לה גדולה אם איפא דאיכא אמצעים
 ואכולהו קאי אסורות למנייה כההיא
 ונשמע דלף היא אסורה ללא נטעי
 אפוקמא בשאין טס אמצעים: והכי
 פסא וכו' ופליגי. דאיכא למ"ד לימסי
 אמצעים נמי קרי פני הואיל ויש
 מאחר ממנו: הסס בלישנא דעלמא
 פליגי. דמאן דלסק לאו משום
 דבגירא ליה דכל שיש מאחר ממנו
 קרי פני אלמא משום דמשמע ליה
 בלשון בני אדם מיפני פיסחא קאמר
 שיהא הפסח פניו פונה ועובר:
 מתני' הוא אסור בקרובותיה.
 דעוניה עליה חתיכה דאיסורא
 כהולאתו: ומוסר בקרובות קטנה
 וכו'. שאין אמה נאמנת עליה ואף
 היא אינה לריכה כעל דאי בעיא גט
 הוא לה גרושתו ופאסק בקרובותיה:
 קטנה. הבח: גדולה. האס:

מוסף רש"י

הוא אסור בקרובותיה.
 כלמה ומה לחופה.
 דאיסורא אפסיה חתיכה
 הויה נחובות ט'.
 והיא מותרת בקרובותיה.
 שרי אינה מודה בקדושין
 וטו. אין ולא ורפאי
 ביריה. פסיה היכה
 המשנה כפיו אם לאסור
 אם לחיי (בבב"ב פ"ג).
 תולה אמר אין ומוסר
 לא, ופניו הדין כדו.
 שלא היה יודע טעמו על
 דבר יפה (ב"מ פ"ד).

ג וצריכא. לאשמעיין ככולהו דמי שאסק דביצירו נאסק ומי שלא אסק עזמו אינו נאסק: גבי דידיה. כי אמר קדשתך לא מיסתרא
 אידי בקרוביו משום דאיהו שקורי משקר וגברא לא איכפת ליה אם אוקר עזמו בקרובותיה חס: ומקרי ואמר. קדשתיה ואע"ג דלא קדשה:
 אבל אידי. כי אמרה קדשתני נפשה אכולי עלמא עד שיתן לה גט אי לאו דקים לה הוה אמרה ומסר איזה על פיה בקרובותיה
 ואפי' לא נתן לה גט: **ד** מדרבנן הימנו. רבנן לאמה על הבת ותהא לריכה גט ותאסק בקרובותיה: **ה** כופין. ליתן לה גט: לא כופין איכא כו'.
 דאין לריכה ממנו גט דהא קמי מותרת בקרוביו ואי בעיא גט הוה מיסתרא בחייו דהוה לה גרושת לחיו: **ו** אלמא אסיפא. דלמרה קדשתני
 דבעיא גט: **ז** בשלמא מבקשין. ממנו ליתן גט: לחיי. שצריך בקשה לאסור עזמו בקרובותיה כדי להסירה לישא הואיל ואין חסך בה:
ח ושמואלא דכח אהרדי אסור. לא לחלוץ על וזו כלא אלמא להסוף האחרון מה שלא פירש הראשון: **ט** ואם נתן מעלמו. כלא בקשה כופין
 אותו ליתן כתובה דגלי דתפיה דקדשה וארוסה יש לה **י** כמתובה: שניהם מודים. לדברי העד: מהו. הא **י** דמתנא אין חוששין משום דלא מהימן
 הוא והא הימניה או דלמא משום דאין קדושין חלין כלא עדים וילין דבר דבר ממנו **כ** כבי כעירות ערות דבר (גריס מד) ובממון כתיב על פי
 שני עדים יקום דבר (שס"ט): אין ולא. לא היה מחויב בדבריו לא לאסור ולא להיתר פעמים שאמר הן ופעמים שאמר לאו ורפאי בידיה
 ולא הייתה מוחזקת הוראה זו כדו: איסור נמי. לא גרסינן נמי: ואי ליכא עדים. ואפי' מודה אמאי אסור בקרובותיה ע"פ עזמו הלא
 אין קידושין אפילו לדבריו דאי נמי **י** אמר בעד אחר הו קידושין כשניהם מודים היכא דאין עד אחד לא **י** אמרת דעד אחד חשיב לחייב
 שבושה צדי ממונות **י** הלך להתקיים קידושין בפניו ובלבד שיהו שניהם מודים: אלמא לאו בעד אחד. קמני הוא אסור
 בקרובותיה אלמא זה שמודה לו נאסק דחשיב לאיתפוס קדושין קמיה: קידשפיה בפני פלוני ופלוני. יתדוהו להו קידושין גמורין לכל דבריו ונאמן
 הוא לאסור את עזמו: ולגה עמו כפונדקי. ואפי' לאמר זמן: אי דאיכא עדים. דמקדשה כניאה: אלמא לאו בעד אחד. ושניהם מודים:
 אמרינן

ג וצריכא. לאשמעיין ככולהו דמי שאסק דביצירו נאסק ומי שלא אסק עזמו אינו נאסק: גבי דידיה. כי אמר קדשתך לא מיסתרא
 אידי בקרוביו משום דאיהו שקורי משקר וגברא לא איכפת ליה אם אוקר עזמו בקרובותיה חס: ומקרי ואמר. קדשתיה ואע"ג דלא קדשה:
 אבל אידי. כי אמרה קדשתני נפשה אכולי עלמא עד שיתן לה גט אי לאו דקים לה הוה אמרה ומסר איזה על פיה בקרובותיה
 ואפי' לא נתן לה גט: **ד** מדרבנן הימנו. רבנן לאמה על הבת ותהא לריכה גט ותאסק בקרובותיה: **ה** כופין. ליתן לה גט: לא כופין איכא כו'.
 דאין לריכה ממנו גט דהא קמי מותרת בקרוביו ואי בעיא גט הוה מיסתרא בחייו דהוה לה גרושת לחיו: **ו** אלמא אסיפא. דלמרה קדשתני
 דבעיא גט: **ז** בשלמא מבקשין. ממנו ליתן גט: לחיי. שצריך בקשה לאסור עזמו בקרובותיה כדי להסירה לישא הואיל ואין חסך בה:
ח ושמואלא דכח אהרדי אסור. לא לחלוץ על וזו כלא אלמא להסוף האחרון מה שלא פירש הראשון: **ט** ואם נתן מעלמו. כלא בקשה כופין
 אותו ליתן כתובה דגלי דתפיה דקדשה וארוסה יש לה **י** כמתובה: שניהם מודים. לדברי העד: מהו. הא **י** דמתנא אין חוששין משום דלא מהימן
 הוא והא הימניה או דלמא משום דאין קדושין חלין כלא עדים וילין דבר דבר ממנו **כ** כבי כעירות ערות דבר (גריס מד) ובממון כתיב על פי
 שני עדים יקום דבר (שס"ט): אין ולא. לא היה מחויב בדבריו לא לאסור ולא להיתר פעמים שאמר הן ופעמים שאמר לאו ורפאי בידיה
 ולא הייתה מוחזקת הוראה זו כדו: איסור נמי. לא גרסינן נמי: ואי ליכא עדים. ואפי' מודה אמאי אסור בקרובותיה ע"פ עזמו הלא
 אין קידושין אפילו לדבריו דאי נמי **י** אמר בעד אחר הו קידושין כשניהם מודים היכא דאין עד אחד לא **י** אמרת דעד אחד חשיב לחייב
 שבושה צדי ממונות **י** הלך להתקיים קידושין בפניו ובלבד שיהו שניהם מודים: אלמא לאו בעד אחד. קמני הוא אסור
 בקרובותיה אלמא זה שמודה לו נאסק דחשיב לאיתפוס קדושין קמיה: קידשפיה בפני פלוני ופלוני. יתדוהו להו קידושין גמורין לכל דבריו ונאמן
 הוא לאסור את עזמו: ולגה עמו כפונדקי. ואפי' לאמר זמן: אי דאיכא עדים. דמקדשה כניאה: אלמא לאו בעד אחד. ושניהם מודים:
 אמרינן